شێرکۆ بێکەس

هەوالنامەی کتێب

دوو
سروودی
کێوی

١٩٨٠

۱۳۹۳/۸/۱۱

شێرکۆ بێکەس

دوو

سروودی

کێوی

١٩٨٠

١-کۆچ

لەم شەرحی دەردی غوربەتە ، لەم سۆزی هیجرەتە
دڵ وەختە بێ بە ئاوو بە چاوما بکا عوبوور

«نالی»

● سەرت بەخشی ی بە ڕەشەباو ئەویش کردی :
بە ساباتی ئەو لووتکانەی
بەسەر پێدەشتی ئاوێنەی دڵدارانا .
ئەیان ڕوانی
نەت ئەزانی ؟ !
نەت ئەزانی . . سەرت گەواڵە هەورێکە .
ژانی ڕەهێڵەو . . کوڕژنی [1] برووسکەکان ڕای ئەژەنێ ؟ !
نەت ئەزانی . . ئەبێ بچیتە تاریکی ی .
چاوانەوەو . . گریانی خۆت داگیرسێنی ؟ !
وا تۆی ئەویست !
«پەری» بە تەنیا شەونمی بزەی لێوی مانگە شەوو .
دڵۆپی گۆی ورشەداری مەمکێ نی یە . .
مۆینی دەمی ئارەزووت دامرکێنێ !
پەری . . بە تەنیا قەڵبەزەی

لەشێك نی‌یە . .

بینی پیاوەتی پێوە نی‌ی . .

بیخۆیتەوەو . . بیخۆیتەوە . .

تا تێر ئەبی‌و لەسەر گازی پشت بکەوی‌و .

بڵێ‌ی : ئۆخەی حەسامەوەو .

ئەستێرەیەکم دڵنیا لە جریوەی .

داهاتووم‌و خەو ئەبینم . .

ئەستێرەم‌و . . ئەبجە بازنێ لە دەستی

– پەری‌خان – داو . . بڵێ‌ی :

وەرزی فریشتەیەو . .

کۆتایی هات . . ڕشانەوەی سەرزەمینم

نەء . . پەری خان . . تریفەکەی ئەشبێ بە گڕ

ئەشبێ بە گڕ . . ئەتسوتێنێ !

ئەتسوتێنی‌و . . خۆڵەمیشی ئیسقانیشت

ئەدا بە دەم زریانەوە . .

نەء . . پەری خان . . ئەشبێ بە خاچ‌و پیاوەتیت

بە بزماری پەنجەکانی

لەسەر سنگی دائەکوتێ !

بۆ . . پەری خان . . فەرهاد زۆرە . .
بەڵام کێیە ئەژنۆ بە بێستوندا ئەداو ،
ڕووی ئاو بەرەو
ئەو زەویانە وەرئەگێڕێ
کە مێروولەی وێرانە خاك . . تێیان ئەدا ؟ !

● لەم دەمەدا . . هاوێرکردن[2] . . لەنێوانی
شەوخۆیی و . . تاریکەشەودا . . چاوی ئەوێ
چاوێ دەزووی تەماشاکەی ،
بکا بە دەرزیی هەنگاوی ئەو ڕێیەوە . .
کە ئێش تەقەڵی درووی تێ هەڵئەدا !
ئێش ئەتوانێ داڵدەت بدا . .
ئێش . . ئەزانێ ماڵی بەربەیان لەکوێیە
ملی کام ڕێگەیان ئەگری و چ گێژەنێ ،
ئەپێچێتە ناو دەروونی شەکەتەوە و ،
بەربینی قوربانیت لە کام قولاپ
گیر ئەکەیت و . . بە کام تەوریان ،
شەرزەبیت . . ئەبڕێتەوە ؟ !

● وا پەری خان بەرەو زەنویر[3] لە کەژاوەی

بەهارێکدا . . کەوتوتەڕێ
هەرچی باخە لەگەڵیایە . .
هەرچی دار بەڕووی کەژانە . .
مەنزڵ . .
مەنزڵ . .
لەگەڵ ئەودا . . ڕەگەکانیان ئەگوێزنەوە . .
ئەرخەوانێ ئەما خۆی ئەکا بە چەتری
سەر سەری ئەو . .
بە تارای ئەو . .
ڕووبارەکان لە پێشیانەوە «سیروان»ەو . .
شوێن پێ ی کەژاوە هەڵ ئەگرن
شەپۆلەکان . . ئاوێنەی پێش دەمی بووکن
سپای هەزار سەرچاوەیان هەڵگرتووە . .
پەری خان . . ڕۆی . . دووئاوانیش . . لەگەڵیایە
وا گوێم لێ یە . .
لە هەڵپەرکێ ی شایی بەفرا
لە سەرچۆپی ی گوڵاڵەدا . .
لە کۆڕی سەمای - باڵێتی - پشکۆکاندا

له نێوانی ماچی گوڵو هەڵوەرینی
گە
لا
کاندا . .
له نێوانی هاژەی دڵو . . ڕۆخی تەنیای ئێواراندا . .
یەك . . یەك ئەڵێن
● پەری خان . . ڕۆی
«کانی»م . . له من ئەخواتەوەو . .
له سپێنەی بنی مندا . .
ڕەنگی زیوینی ئەو هەڵدێ
لەنێوان مەمانی ئەودا . . هەڵئەقوڵێم . . .
هەڵئەقوڵێم . . شوێن مژینی دەمی فەرهادەکەی ئەوە
که وشك بووم
وشك ئەبێ
پەری خان . . ڕۆی . . ڕۆشتنی من چارەنووسەو ،
وا له مابێنی مەماندا هەڵئەقوڵێ . .
● من باڵندەی سەر درەختی
لەشی سەوزی

پەری‌خان بووم

لەسەر لێوی

هێلانەی – دەنگ –م دروست‌کرد

کە لەنجەی کرد

من باڵم گرت

پەری‌خان ڕۆی .. ئەڕۆم ئیتر

هەڵئەفڕێم .. خۆی لە باڵم ئەکاتەوە ..

خۆشەویستی ی

هێلانەکەم جێ‌ئەهێڵێ

ئەڕۆم .. ئیتر هێلانەکەم دەرم‌ئەکات

ئەڕۆم .. نابێ بێنیشمەوە !

- پەری‌خان ڕۆی .. بنار ڕووت بوو
- بۆچی ئەڕواو .. ڕاناوەستێ .

هەتا تویژاڵی برینی گوڵەکانی دێنەوەیەك

دەبا ئەڕواو پشوویەك بات ..

- پەری‌خان ڕۆی .. من گوێم لێ بوو

ئارمانیی‌یەك ..

کە لە شێوەی دووپشکێکی باڵدارا بوو ..

که لە شێوەی کوللەیەکی ئاگرینیی
شاخدارا بوو
وای پێ ئەوت :
● ئەبێ فەرهادەکەت من بم
ئەویش نەبم ! . لە دوو مەمك
مەمکێ بۆ من
لە دوو ماچدا . . ماچێ بۆ من
● پەری‌خان ڕۆی . . کۆچی بەری بۆ ئەوە بوو
هەر دوو مەمکی و . . دوو ماچەکەی
بۆ فەرهاد بێ . .
● بیرکەرەوە . . پەڕەی شەپۆل
لە کنێیی زەریای سەرتا . . هەڵبەرەوە . .
ئەمە کۆچی جیاکانەو . . دەم و چاوی «پەری‌خان»یش
ئاسمانێکە
باڵدارێکە
ڕووبارێکە . . .
ناونیشانی هەمووتانی لە بینینیا هەڵگرتووە . .
ئەییاو ئەییا

هەتا ئەیدا بەدەم گڤەی زریانەوە . .
ئێستە زریان لەناو دەنگیا . .
یەك لەدوای یەك
ناوی هەموو خنكاوەكان ئەنووسێت و ،
ئەیبێ بە ناوچەوانی خۆرەوە . .
● تۆ ئامادەی كە بخنكێی تا پەری خان
هەردوو مەمكی و . . دوو ماچەكەی
بۆ فەرهاد بێ ؟ !
. . . .
. . . .
. . . .

● سەرت بەختی ی بە ڕەشەبا و ،
شەو سوارێك بوو
لە پاشكۆی تاریكی ی خۆیدا هەڵیگرتی :
● لەسەر پشتی ئەسپی قەترانی ی ئەم شەوە
كۆچ و باری هەرچی دڵداری ڕەوەندە دابەستراوە
گۆرانی یەك لەسەر زاری .
لق و پۆپە . .
دەنگدانەوەی لە ئاسۆدا

لەناو سینەی چەمەکاندا . .
ئەبنە چیرۆك . . ئەبنە داستان :
«کۆچی پارمان . . کۆچی سووری هەڵاڵەیە
کۆچی بەفری فریشتەیە . .
بەهارەو . . خێڵ بەرەو ژوورە
خێڵ . . چرایە . .
چرا چاوی داگیرساوی
ژوور سەری پەری لەیلایە . .
خێڵ ئێمەین و . . ئەم دنیایەش بۆ لەیلایە
تۆش چیت ئەوێ ؟ !
● ئێوەم . . ئەوێ
من هاتووم و نانی وشەم
تیشووی رێگەی پەری خانە . .
من هاتووم و ئازاری خۆم ڕائەخەم و ،
تەمی تەنیایی و هەژاریم . .
ئەدەم بە سەری بڵندی پەری خاندا
من ئارای ئەوم لە تاڵی دەنگی چنی
کە هاواری نێرگزەجار

لە ئاوابی ئاگرەوە .. بۆی هێنابووم
فێری کردم :
بە مشت لەرزەی بووەلەرزە .
دەربێنم و بیکەم بە قوڕگی هەژاردا :
هەژارینە ..
کۆچی ئێوە .. سەرقافڵەی برسێتی ی بن
لەگەڵتانم ..
کۆچی ئێوە .. بارگەی خەمی ..
زەردو سووری تیا بخەن و .
دەستی درەختی بێ ئاوی تێدا بگرن
لەگەڵتانم ..
خۆشەویستم : لە کازیوەی هۆرەتانا
سەر دەردێنی و .. ئەبێ بە پەڵەی
گەنم و جۆی .. ئارەق کردووی .. لەشی ئێوە ..
گوڵە گەنمی وشەی هەرچی ناو دەفتەری چاومە
لە هیلاکی ی بازووتانا سەوز ئەبێ
ئێوە چاون
ئەچنە ناو چاوی منەوە .

هەزارینە . .

لە هەرلایەك ڕەنگ‌و ڕیشەی ئێوەم بینی . .

سەرم لەپاڵیا داکووتی

لە هەر شوێنیٚ

شەپۆلتان‌دا . . کەنارتان بووم

کەناریش بوون . . شەپۆلتان بووم

● من کە هاتم

باران نەنووست‌و نەنووستم

– من نانووم‌و خەوئەبینم –

باران

نەنووست‌و . .

نەنووستم

باران لێوی نمەی

نا بە گۆنەی

هەڵبەستێکی ئاوارەوە . .

کە نیوێتی ئەی‌هۆنیوەو . .

بوسێتی‌ی من . . ئەیخوێندەوە . .

هەموو خوێندنەوەی بارانیٚ

ئاسمانی بینینی ئەویّ
هەموو نووسینی هەتاویّ
گێنگڵی شەوی دریّژو . .
ڕیّبوارانی سەر زەمانی .
ناو دەمی نەهەنگی ئەویّ
«کۆچی زریان . . لەوکاتەوە دەستی پی کرد
کە جۆگەلە . . لە سەرچاوەو .
ڕووبار لە زەریا یاخی بوو . .
کۆچی زریان . . لەو ڕۆژەوە دەستی پی کرد . .
کە شمشێری برووسکەکان
چوون بەگژی هەوری تاڵداو .
داوای چاوی گەلاویژیان لی کرد !»
باران نەنووست و نەنووستم
– من ئەشتووم و خەونابینم –
باران . . دای کرد
وشەم . . دای کرد
با . . هەڵیکرد . .
سەرم . . دایە

سەرم خستە سەر ڕەوەزی [٤]

بەپێوە وەستاوی سەر شاخ

ڕەوەز . . بەرزەو . . تەماشای دامێنی سووری .

پەری‌خانی . . شیرین . . ئەکات

دامێنی سوور . . خۆی هەڵناکات

کاتێ ئەڕوا . . ئەستێرەکان لەدوایەوە . .

لاوك ئەڵێن

کاتێ ئەڕوا . . برینەکان

لە ڕەشبەڵەکی تێکەڵێ . . .

نێوان گوڵو خۆڵەمێشدا

هەڵئەپەڕن !

● هۆ . . پەری‌خان

باران ئەزانێ . . بارینم

لەناو خێوەتی شەوگاری غەریبیا

چۆن دائەکات ؟ !

ئەو ئەزانێ . . چیم پێ ئەڵێو . . چی پێ ئەڵێم !

ئەو ئەزانێ

من لە کام پەڵە هەورەوە . .

برووسکەی خۆم بۆ هێناوە

ئەو ئەزانێ . . هەڵمی ئاخەکانی سنگم

لەکام بەرزاییدا بەستی

ئەو ئەزانێ . . لەسەر لێواری پەنجەرەی

کام خەوەوە . .

کۆتری سپای منداڵەکان بۆم ئەخوێنن

«دەستیان وەکوو پەلکە گیای سەر . .

کەناری ئاوێکی خەمناک

درێژ ئەکەن

چۆن ئەمگەنێ ؟ !»

● دایە ئەبێ جارێکی تر بە سك هەڵمبگرینەوە

لەدایك بوونی ئەمجارەم . .

ئەبێ دوێنێت لەباربەرێت

دایە حەزئەکەم . . زیندووم

بەزیندویی . .

لاوانەوەتم گوێ لێ بێ . .

لاوانەوەت . . ئەو باڵندەی گریانەیە

بە دەنووك لەناو پێڵوومدا . .

دەنك . . دەنك . .
فرمێسکەکان هەڵئەگرێت و .
ورد . . ورد . . چینەی پشکنینی . .
لە نەهێنی ی ناوەوەمدا . . ئەگەڕێت و .
ژانەکان . . ئەدۆزێتەوە . .
لاوانەوەت . . قوڵپی تەنیایم سەرئەخا
بۆ سەر نیگای ئەم سەددەیە .
لاوانەوەت . . بەخۆیەوە ئەمنووسێنێ و .
بەرمناداو . . بەری نادەم
تا ئاوێتەی ناو قوڵپی یەکتری ئەبین
هەتا ئەمرین !
با گوێم لێ بێت . . لاوانەوەت
وەك منداڵێم . .
سەرم ئەخاتە سەر ڕانی
خۆشەویستی ی بێ کۆتاییت . .
وەك منداڵێم . . وەنەوز لەناو کۆشتا ئەدەم
توخوا . . دایە لای لایەکەت بگێڕەوە . .
ڵلاوێنە . . ڵلاوێنە . .

تەماشاکە . . کە ئاو ئەڕوات

پەلی هەموو درەختەکان

شۆڕن بۆ ماچ . .

دە ماچم کە . . من ئاوی تۆم

ئاوی تۆ نیم ؟ !

ئەی من تاڵی ئەو ڕنووی قژەت نیم

کە هەواری بی کەسی یەو .

خوری تەشی ی زەمانیکە .

زام ئەیڕێسی و . . ئەیکا بە پەردەی

سەر چرپای بووکی ناکام ؟ !

تەشیت بادە . . ئەوە سەری گلۆڵەی ژانەکەم

لێت ون نەبم . .

● تەماشاکەو . . بمبینەوە . .

لەو هەورەدام . . کە منداڵی ی لێ ئەباری

لەو هەورەدام . . کە پەری خان

سواری کەژاوەکەی بووەو . .

بە ئاوزەنگی چەخماخەکان

ئەدا لە بن سکی ئەسپەو . . نیسکە [٥] ئەکاو .

هێندە نابات

لە بازنەی ئەم زەمانە دەرئەپەڕێو .

ئەڵێ . . کاتی . . غاری

دەنگ‌و بڵێسەو . . شەپۆلە

کاتی غارە . . غارە . . غارە . .

● دەس بەرنەدەی هەڵەموونە[٦]

دەس بەرنەدەی هەوراز ڕووتە

ئەم هەورازە . . بەرازێکە

شفرەکانی خۆی چاندووە . .

ڕێ شفرەیە . .

●

بەتەنیا ئەم تووڵەڕێیە جێگەی غارە

دەس بەرنەدەی

مەلاس . . مەلاس . . جیڕ بەردەوە . .

دەس بەرنەدەی !

● کێ ئەزانێ جارێکی‌تر ئەتبینمەوە ؟ !

جارێکی‌تر دەنگم سەر ئەکاتەوە سەر .

سەری گوێ گرتنت ؟ !

لەم وەرزەدا . . کە خێڵ بەرەو زەتویر ئەڕوا

لەم وەرزەدا . . کە هەناسەم
سیروان لەگەڵ خوێدا ئەبیا
ئەبیا وەکوو ئەو چلاٚنەی
بەشوێن لق و پۆیدا ئەگریێن !
ئەبیا وەکوو . . ئەو چۆلەکە خنکاوانەی
نە خوێندیان و نە تەماشای دنیایان کرد !
کێ ئەزانێ ئەتبینمەوە ؟ !
تا لە زنەی[٧] نیگاکانت بخۆمەوەو بڵێم ئۆخەی ،
● ونەبوویت و گەڕایتەوە . .
ئەزانی بۆ ؟ !
من دایکم
هەر ئاوی کانیی چاوی تۆ لای من ئاوە
هەر خۆشەویستیی شاری تۆ . .
لای من خۆشەویستیی ناوە . .
● کە جێم هێشتووی
بۆ ئەوەیە جێت نەهێڵم !
کەی وا نەبووم
باران . .

ئانوێ‌و .

منیش ئانووم

کەی وا نەبووم ؟ !

«شوێنەواری دارستانێکی سووتاوەو پەڵ‌ئەکوتێ

بۆ درەختی یادەکانی .

هەر لەوێدا . . گریان گەڵای ئەو یادانە

لەبەر تروسکەی ساباتی شەوگارێکدا . .

ئەشواتەوە . .

کە من شایەتی کوژراوو نەکوژراوم» . .

ـ ئێوە ئەڵێن . . بیرکەرەوە

منیش ئەڵێم . . بیرکەنەوە . .

باران نەنووست‌و . . نەنووستم . .

کاتێ هاتی‌و لەگەڵ خۆتا ئەو شەوانەت هێنایەوە

کە پێکەوە لە بن سێبەری ئاواتی درەختێکدا . .

لەگەڵ هەزاری دنیادا دائەنیشتین . .

خەو . . ڕەنگاوڕەنگ . . لە دڵمانا یاری ئەکرد

ئەمانبینی : بەفری سەوزیان تیا ئەباری

ئەمانبینی : با . . ڕەنگ‌دارە . .

شینە : مۆرە . .

لە یەك كاتا . . ئەمانبینی :

دیجلە . . چاومان ئەخواتەوەو . .

زریباریش گوێ ڕائەگرێ

لە یەك كاتدا . . هەتاو بووین و سیبەریش بووین

لە یەك كاتدا . . پێكەنین و گریانیش بووین

باران . .

نەنووست و نەنووستم . .

شەوگار ڕۆژ بوو . . ڕۆژیش شەوگار . .

باران ئەی وت :

● بۆ ئەوەی گوڵە گەنمێك

لەناو لەشی هەتاوەوە . .

سەر دەربێنێ و دەستی تانگۆی .

شەماڵ بگرێ و پێ بكەنێ . .

ئەبێ جارێك لەناو هەڵا

تووانەوەی خۆم ببینم و .

جارێكی تر لە بارینا . . ژیانەوە !

منیش ئەم وت :

● من له تۆوه فێربووم كه چۆن
مه‌رگم بكه‌مه پێ‌پلیكه‌و .
داهاتوومی پیا سه‌ربخه‌م !
باران
نه‌نووست‌و نه‌نووستم
كاتێ هاتی‌و . . خه‌وه‌كانت . . خه‌وه‌كانم
ڕه‌وانه‌وه . .
هه‌ر ده‌نكی ڕه‌نگێ كه‌وته زۆر
پیلاوێكی ئاسنه‌وه . .
كوژانه‌وه . . خه‌ونه‌كانمان . . وه‌ك گوڵ ئه‌ستێره .
ساتێ بوو . .
كوژانه‌وه . .
كاتێ هاتی‌و له‌گه‌ڵ خۆتا
وێنه‌ی شیرینت بۆ هێنام
شیرین وایه ؟ !
شیرین ته‌نیا یه‌ك شیرینه
شیرین وایه ؟ !
تۆ ببینه . . ئه‌م شیرینه . . ده‌سته‌كانی

لێ

بۆ

تە

وە . .

چاوەکانی لەگەڵ پێڵووی :

جو

ێ

بۆ

تە

وە . .

تۆ ببینە لێوی نافڕێ‌و ناگاتە من ؟ !

کوا شیرینە ؟ !

● فەرهاد شیرینی وات‌ئەوێ ؟ !

● فەرهاد ڕووبارێکت ئەوێ

درەختی خۆی بخنکێنێ ؟ !

● فەرهاد . . باڵدارێکت ئەوێ

هێلانەی خۆی بشێوێنێ‌و .

ڕازی بێ بەوەی کە نەفڕێ ؟ !

سەرم بەخشی ی بە باران ئەویش کردی

بە لافری‌و رژانی‌یە ئەو .

دۆڵ‌و هەردو کەژانەوە . .

کە ئەهەنگیان تیا قووت‌ئەدا

باران

ئەنووست‌و .

ئەنووستم . .

سەرم . سەنگەری بوو . .

لەگەڵ – با – دا بەری‌ئەکەوت

ئیتر پڕەکرد بە دڵاو هاویشتمە ناو :

لافاوەوە . .

● لافاو . ببە

ئەو ناهێڵێ وەتەوز بدەی

لافاو ببە

ئەو ناهێڵێ سەری فەرهادکوژ بنێ بە :

لەشی سپی شیرینەوە . .

● شەو سوارێك بوو . .

لە پاشکۆی تاریکی ی خۆیدا سواری کردم

من مردم و من نەمردم !

● دەس بەرنەدەی

کاتێ غارکردنی مەرگە

دەس بەرنەدەی

ئاڵێرەوە . . شاری مردن وەك دووریشە .

نزیکیشە !

دەس بەرنەدەی !

● له [illegible]ڕەی گێژەنداو و ئەم سەدەیە

گێژەنەدا

● له گێژەندا . هەڵوێستی خۆت بدۆزەوە .

● ئەم گێژەنە . . سوورانەوەی

توسە بەدەوری مردندا

لەم جێیەدا . کەشتیکەی نووح

سەربەرەوژێر ئەبێتەوە

لەم جێیەدا

ئاو . . هەناسە .

له سنگی خەکاودا ئەدا

کەی سیندوباد گەیشتۆتە ئەم گێژەنە

کەی ؟ ! کەی ؟ !

« بە لێواری مەرگی مندا پیاسە ئەکەن

وا ئەخنکێم . . ئەمبینن و بەڵام یاسی .

خنکاو ئەکەن

دەرمبێنن . . پیاسەی ئەو سەر تەواو ناکەن

من ئەخنکێم . .

دەرم بێنن . . دەرم بێنن ! »

● کێ هەناسەی هیچ خنکاوێ هەڵئەمژێ ؟ !

ئەی هاواری خنکاوەکان

کێ دێ لە ئێوە بپرسێ

ئەمە زەمانی . . خنکانی

ئەستێرەیەو . . شایی زەلکاو . .

● ئەمە سەردەمی کۆچی ڕووبارو پەری‌خانە

ئەی پەری‌خان .

هەردوو دەستم . سەولی

ناو کەشتی ی ڕەوەندی

نیگای تۆیە . .

لە نیگاتا من خەڵوەتم

لە نیگاتا من گۆرانی ی .
ئەو ڕەزانەم هێشووی وەرزی .
بەخشندەیی زەمین ئەگرن
ئەی پەری خان . . زەمین تۆیت‌و .
تۆ زەمینی . .
ئەی پەری‌خان . . لێم‌گەڕێ با :
سەمای مردن لەسەر ئەو لووتکانە بکەم
کە بە ترس داپۆشراون
لێم‌گەڕێ با . ئەم کڵپەیە
لە ئۆبەرێنی . . سووتانا
دەس‌بکاتە ملی جەڕاوی ناوبەتم
لێم‌گەڕێ با :
لەسەر شانۆی پەراسووی خۆم
حاڵم لێ بێ‌و .
بە گڕەوە . . بچمە ناو دڵی یەزدان‌و .
ئەو ڕاستی‌یە . . بدۆزمەوە . .
کە لە خولیای .
نەسرەوتی ناو سەرما ئەژی

لێم گەڕێ با . . هەموو جارێ
لەدایك بوونێکی تازە
مەرگی تازە . .
ببینم و ببیسم و خۆر لە دەرگەی .
نەهێنیدا . بێمەدەرێ و .
نەخشەیەکی تر بۆ گیانم بکێشمەوە !
« کە ئەچمە ناو مردنەوەو ڕائەوەستم
قەنارەکان ڕائەکەن و پەتەکانیش
خۆیان گرمۆڵەی
بەرپێم ئەکەن
کە ئەچمە ناو مردنەوەو سەرنج ئەدەم
بە چاوی خۆم . .
لەدایك بوونی – نەهێنی ی – تۆ ئەبینم
خوا ئەبینم
دێت و یەك . . بەك
دڵی ئەستێرەکان ئەخاتە ناو .
لەبی دەستم» .
کەی وا نەبووم . .

باران نانوێ‌و .

منیش نانووم .

باران خۆی‌کرد بە دەرووعا . لەناو بیرما زەمین هەستایە . سەر پیان‌و بانگی لێ کرد . بیشەی چڕی ڕوانینی من . شاری نەدۆزراوەی تیایە . من دڵدارم ئەی پەری‌خان . من دڵدارم . درەختەکانی ناو گیانت ئەنووسمەوە . کەژەکانی ناو بیناییت ئەخوێنمەوە . دە تۆش گیانە . ئمنووسەوەو ئمخوێنەوە . لەسەر لەشی هەر گەڵایەك . کە ئەوەری‌و کە ناوەرێ . ئمخوێنەوەو ئمنووسەوە .

● لە کەیەوە تۆ «سیزیف»ی‌و ئەم جیهانەش .

بەردەکەتە ؟ !

لەکەیەوە تۆ «زوربا»یت‌و بوومەلەرزەش .

سەماکەتە ؟ ! [١٧]

بیرت نایە هەروەك مردن بیری نایە

لەکوێ بووە ؟ !

بیرت نایە هەروەکوو ئاو بیری نایە

بۆ یەکەم‌جار

ژانی بە کام ئۆقیانووس‌و .

زەریاوە .. گرت ؟ !

● بیرم نایە .. بەڵام ئەوەندە ئەزانم

بە یەکەوە من سیزیف و زۆرباو مەرگ و

نۆقیانووسم !

باران نەنووست و ..

نەنووستم

نیسان هات و گوڵی چاوی گوندەکان و شارەکانی

دا لە یەخەی مێژووی زەمین

لە کۆتایی ڕۆژەکانی نیساندا بوو ..

چووم بەپیری ئەو جۆگەیەوە .. لە لیلی

دەم و چاوبا ..

ئەو سوێسکە کوژراوانەی بەرەو کەناری ڕائەدا

کە گۆریچەی یادگاری

گریانم بوون ..

بەیانی یەك .. لە کۆتایی ڕۆژەکانی نیساندا بوو ..

شەوەزەنگی

لەناو دەمی

ئەژدیهاوە ..

کەوتە خوارێ

بەیانی بوو . . خۆر ئاوا بوو

● هات . . هات . . هات

بوومەلەرزە - قیژە - ئاگر - دووکەڵ - خوێن -

خۆڵەمێش ! !

ئەی نیسانی گوڵی ڕەش‌پۆش چیت لێ کردم !

● سەرت بەختی‌ی بە ڕەشەباو .

چوویتە ناو چاوی مەرگەوەو .

چرای گریانت داگیرسان . .

چرای گریان

ڕەنگی شەوقی

لە مانگی کوژراو وەرئەگرێ

تۆ لەبەریا . . دابنیشەو .

«لۆرکا» بێنە تەنیشتەوەو .

ئەوسا وەك . دوو

جووتە سەروو

هەڵچن . . هەڵچن . . هەڵچن . .

هەتاکوو مانگ

له باوەشی شیعر ئەگرن !
باران ئەنووستو ئەنووستم
ئەم زریانە لە «گلگامش»ی[9] کاروانیا
قارەی تۆفان ناونووس ئەکات . .
دەرگای داستانو ئەفسانە . .
لەسەر «ئەنکیدۆ»ی هاوڕێی ئەکاتەوە . .

● تۆش «پیرەکەو زەریا» کە[10] . . بە
● پەڕینەوە . . لەم تۆفانە
پردێکی چەخماخەی ئەوێ
● تۆش «بوراق»[11] بە !

« بووم بە بوراقی پەیامی سووتاوەکان . بووم بە پیرەو بە زەریاکەی . ناو ڕۆمانی کۆچی ئەمجارەی پەریخان . کێوەکانم لەناو ورەی خۆمدا مت‌کرد . کێوەکانم . بەسەر وشەمدا هەڵگەڕان . لە تێرینەی ترسا ژیام . من زمانی خەنجەری بووم خوێنی کێلانەکەی خۆم ئەلستەوەو هەموو ڕۆژێ چاوەڕوانی .
هاتنی کفنی خۆم ئەکرد . هەموو شەوێ چاوەڕوانی . تەوردامی برینەوەی خۆمم ئەکرد .

● برۆ . برۆ . تا ئەگەیتە دوو ڕیانێ
یەکەمیان بە دەستە ڕاستا . ڕێگەی هاتە
تۆ . مەیگرە . .
ملی چەپیان بگرەو برۆو بەری‌مەدە . .
تا ئەگەیتە کانی و ئاوێ . . لی‌ی لا مەدە . .
برۆ . برۆ . دەشتێکی دەرزیت دێتە ڕێ
تۆ هەر برۆ . بەرەو دووا نەگەڕێیتەوە . .
تۆ هەر برۆ . تا ئەگەیتە بەر ئەشکەوتێ
بچۆ . ژووری
لە نیوەیدا . خۆت مەلاس‌دە . .
کە تەماشات‌کرد ئەبینی :
لە کەناری ڕووبارێکدا . دەڵەدێوێ لی‌ی نووستووە
مەمکێکی داوە بەم شانیاو .
مەمکێکی تر بە ئەو شانیا
هیچ دەنگ مەکە . .
ئاوی ڕەش دێت . هیچ دەنگ مەکە
ئاوی زەرد دێت . هیچ دەنگ مەکە
ئاوی سەوز دێت . هیچ دەنگ مەکە

که ئاوی سوور هات . .
بچۆره پشت سەرێوه . .
ترست نەبێ ، شمشێرەکەت هەڵبکێشه
تا ئەتوانی . . دەست هەڵبڕه . .
دەست هەڵبڕه . .
بەرەو کاژەڵاکی سەری
دایوەشێنه . .
دایوەشێنه . .

● ئاوی ڕەش هات
ئاوی زەرد هات
ئاوی سەوز هات
بەڵام ئاوی سوور هەر نەهات
بۆچی نەهات ؟ !
بۆچی نەهات ؟ !

● بۆ ئەوەی ئاوی سوور بێت و شمشێرەکەت بوەشێنی
ئەبێ سەرچاوه ، له خوێنتا هەڵقوڵێنی
به دەماری ڕەگەکاندا شۆڕبیتەوەو .
لەناو خۆرێکی تازەدا سەر دەربێنی

بۆ ئەوەی ئاوی سوور بێت و شمشێرەکەت بوەشێنی
ئەبێ لەشی مەرگ و ژیان
بەیەکەوە ڕاوەشێنی !
« دایە . . دایە . . من ئێستاکە دووکەڵێکم
لەشوێن برینی خۆمەوە هەڵئەستم و بەو دووکەڵە
شەدەی سەری ئەم لووتکانەت بۆ ئەبەستم
دایە . . ئێستە چادر منەو من چادرم
خۆم هەڵئەدەم
لەناو کرێوەی . . خەمی سەر دەم و چاوی
هەزاراندا . . خۆم هەڵئەدەم . .
هەڵم ئەدا . لەسەر ئازاری باڵ کەوتووی
پێدەشتی زام هەڵم ئەدا !
چادر . . چادر . . چادر . . .
شارە مێرووڵەی دەرکراو . .
هێلانە بۆ پەڕەسێلکەی باڵ کراو و دەنووک کراو . .
چادر . . چادر . . لانە بۆ کەروێشکی گیراو . .
چادر . . چادر
دەرزی‌ی سەرما – پەراسووی سپل – کۆشی بەفر –

نانی گڕباو – سیمای وەریو – چاوی مردن –

گۆڕستانی ! . .

سەرت بەخشی بە بادانە .
گازەرەی پشتی خورە . .

ڕاکێشانت بۆ بردنەوەی گردەوەکەی

تیر هاوێژە ! . .

ئەی نازانی تۆ کەوانیت ؟ !

ئەی نازانی کە حەوت ساڵ بوویت .

باوکت کەوانێکی تر بوو

بۆ تیر هاوێژ

ئەی نازانی .. ئەی نازانی

تۆ کەوانی ؟ !

● کەی وا نەبووم
باران نانوێ‌و .
منیش نانووم . .
ئەی «پەری‌خان»ی ولاتی خۆڵەمێش‌و گوڵەباخم
تۆ دڵخوازی هەموومانی‌و . هەمرومان تۆین
تۆ باسکی ئەو قەڵەمانەی . .
باوەش ئەکەن بە بانگەوازی دوارۆژدا . .
تۆ دڵخوازی فەرهادێکی
لە بیابانی مێژوودا . .
لەبەر داکردنی تەورا . .
بەزۆر لێزمەی تێزاب‌و بەسەر ترکەزی مردندا . .
باز ئەدات‌و بۆ ئەو کارێزە ئەگەڕێ
کە گڕی تینوێتی . . مەلی . مەمکەکانتی .
تیا بشکێنێ . .
ئەی «پەری‌خان»ی ولاتی خۆڵەمێش‌وگوڵەباخم
ئێمە بەتەنیا هەر نیگای تۆ شك ئەبەین
خۆت لەناو گێژی تۆفاندا وەستاویت‌و چاوت لێ‌یە :
دڵدارەکانت . . دەرئەکەن

دەرمان ئەکەن و زۆریی یان

بە قەراغی دەم و چاوو لووتمان ئەسڕن

● میز ئەکەنە ناو پشتمل و دەسمانەوە . .

● بە میز «فەرهاد»یان لەسەر کارتۆنی ،

بەتاڵی ی ، ویسکی کانیان . . بۆ ئەنووسین

● لە قەراغی ڕێ و بانیشا لە چوارچێوەی

قوڕو لیتەو . . تۆزو خۆڵی . .

تویتاکانیان . . ئەگرتین !

ئەی «پەری خان» ئەمانەوێ خۆشەویستیت

وەکوو نان بیەخشینەوە

وەکوو منداڵ بیگرینە کۆڵ

وەکوو گوڵ بیکەین بە چەپك

وەك شیعر بیخوێنینەوە . .

● گوێیان بە لۆکەی تاریکی ی ئەئاخنن

تف ئەکەنە ناوچەوانی

نان و منداڵ . .

گوڵ کوێر ئەکەن

قاچی شیعر ئەبڕنەوە . .

چاوت لێ‌یە : جێگەی زمان ئەگوێزنەوەو .
مۆری ئەکەن

● ئەیانەوێ . . ئەوان بەتەنیا مۆخی . . کایانیان
بۆ خەڵك ئەوێ . .

● ئەیانەوێ . . ئەوان بەتەنیا چاوی شووشەیان
بۆ خەڵك ئەوێ

□ پاسەوانێن ، بەڵام نووستوون
پاسەوانێن‌و ئەتدزن
پاسەوانێن‌و کچێنیت لەسەر مێزیان
جوکەرێکەو . .
پاسەوانێن‌و . . . .

....

● چاوی خۆتەو ئەبێ بڵێ‌ی چاوم نی‌یە
گیانی خۆتەو ئەبێ بڵێ‌ی گیانم نی‌یە !
ئەی پەری‌خان
باران نەنووست‌و ،
نەنووستم . .
بەڵام چبکەم . . پێت نەگەیشتم ؟ !

سەرم بەخشیی بە بارانو شەو سوارێك بوو
لە پاشکۆی ڕەشەبای خۆیدا سواری کردم
بەڵام چبکەم
پێت نەگەیشتم . . چبکەم ! . . چبکەم !
ئەی پەری خان
بەیانی یەك . . کاتێ هەستام
کاتێ زانیم . . کاتێ ڕوانیم
— لەو بەرەوە —
خۆشەویستیت بۆتە شووشەی
«آب جۆ»یەکی خاڵیو لەسەر سەری .
فەرهادەکەت . . بە نیشانە ئەیێنەوە . .
تەق
تەق
تەق
تەق
ئەیێنەوە . . ئەیشکێنن
ئەیشکێنن . . ئەیێنەوە . .
ئەی پەری خان

بەیانی‌یەك . . كاتێ ڕوانیم . . كاتێ زانیم
خۆشەویستیت
بۆتە تەپلەكی جگەرەو .
نێرگەلەی بەردەمی ئەوان
قوڵپ
قوڵپ
قوڵپ . . ئەی‌مژنەوە . .
بەیانی‌یەك . . كاتێ هەستام . . كاتێ ڕوانیم
– لەم‌بەرەوە –
خۆشەویستیت . . بۆتە قاسەو فرۆشگایەك
بە كلیلی . .
جومگەی فەرهادێكی كوژراو
لێ‌ی نیشتوون‌و . . ئەیكەنەوە . .
فڕان
فڕان
فڕان
فڕان . .
ئەی پەری‌خان باران نەنووست‌و نەنووستم

بەلاَم چبکەم پێت نەگەیشتم . .

کاتێ هەستام . . لەژێر سمی ئەو ئەسپەدام

کە سواری بووم

کاتێ ڕوانیم . . لەبەردەما

ئەستێرەی ناو خەونەکانم

پەلکە گیای سەر پەنجەکانم

بەدوای یەکدا . .

وا : هە . . ڵ . . وە . . ڕین . .

کاتێ زانیم . . ملم لەژێر هەرەسی لەشمایە

لەشم لەژێر دنیادایە . .

داو . . داو . . داو

کاتێ زانیم . . هەردوو دەستم

جێم ئەهێڵن . .

هەردوو قاچم . . جوێ ئەبنەوە . .

دانەکانم . . بوونە مشار

نێرگەی پشتم ئەبڕنەوە . .

لەولامەوە . . پێچکەی سەرم ئەڕواو ئەڕواو . .

بە سکما خل ئەبێتەوە . .

لەولامەوە . . زمانی خۆم ئەمتوو‌سیت‌و .

لەولاوە . . ئە مـ سـ ڕ یـ تـ ـە وە . .

هەرەس

هەرەس

هەرەس

هەرەسێکە هەرەس ئەکا بەژێرەوە

هەرەسێکە هەر دێت‌و دێت‌و دێت

نابڕێتەوە . .

نابڕێتەوە . .

● ڕاکە . . ڕاکە . . ڕاکە

سیبەری خۆت بگرەرەوە .

● چاری خۆتەو نەبێ بڵێی چارم نی‌یە . .

● ئاوی ڕەش هات . . ئاوی زەرد هات . .

ئاوی . . بەڵام ئاوی سوور هەر نەهات

بۆچی نەهات ؟ !

بۆچی نەهات ؟ !

● بابە کوانێ دەستەکانت بۆ جیت‌هێشتن ؟ !

بابە ئێمە ئەچین بۆ کوێ ؟ !

بابە بۆچی دایکم ئەگری ؟ !

- بۆچی ؟ ! بۆچی ؟ ! بۆچی ؟ !
- لە دواسالْدا

فەرهادێکی کوژراو وتی :

لەبەرئەوەی ،هەرەم،ەکە لەسەر نووکو

سەر بەرەوژێر دانرابوو

هەرەس وابوو . زەویش

بنکەو رەگی ئەویست

تۆفانەکەش زەریاوانی

چەند خوابەك بوون

خۆفۆی گەورە

خۆفۆی

بچووك

خۆفۆی

قڕە

- داربووشیش دەنگ‌و سەری لێ دزیبووین

بۆیە کاتێ هەرەم ڕووخا

نەهەنگەکانی داستان‌و دەر داستانی

ئەم سەدەیە کۆبوونەوەو .

تۆفانەکەیان هەڵمژی

کێش مایەوە

چیش مایەوە

چوون بەناخدا

چوون بەناخدا

تەڵە .. تەڵە ..

داو .. داو .. داو

● شێت بووم .. شێت بووم

● کێ ئەزانێ جارێکی تر ئەتبینمەوە ..

تا لە زنەی نیگاکانت بخۆمەوەو .

بڵێم تۆخەی نەمردیت و .

گەڕایتەوە ؟ ! ئەزانی بۆ ؟ !

چونکە هەر ئاوی کانی ی چاوی تۆ

لای من ئاوە ..

چونکە هەر خۆشەویستی ی شاری تۆ

لای من خۆشەویستی ی ناوە ..

باران ئەتووست و ئەتووستم

لە سێهەم ڕۆژی پرسەما
لە شارێکدا . . کە هی خۆم بوو هی خۆم نەبوو
من مەزاتی . .
کفن و تاتەشۆرو
دارەمەیت و کێلەکانی خۆمم ئەکرد . .
پڕ بە دەمی ژوورەکان و هۆڵەکانی
کۆشکی سپی . . هاوارم کرد . .
لە بازاڕدا . . هاوارم کرد :
« وەرن بیکڕن . . بە چارەکە مایە . . بیکڕن
وەرن . . کاکە . . وەرن . . بیکڕن :
ئەوە جاجم . لێفەو دۆشەك .
کومبارێك و پرێمزێ
ئەوە چوار قاپ و مەنجەڵێ
ئەوە لانکە . .
ئەوە . . کڵاوو جامانە . .
ئەوە . . شیعر . . سێ دیوانی شێرکۆ بێکەس
وەرن کاکە . . وەرن . . بیکڕن»
● کاکە ئەمە لە چی ئەدوێت ؟ !

● ئاگر . . زریان

● وێڵیکە بابە وێڵیکە . .

● ئەوە قوڕی . . ئەوە کلاّوو جامانە . . ئەوە . .

● تۆ ئەوان بەرە «شەمێران» دوایی خۆم دێم . .

ئەی قاسەکەت بارکردووە ؟ !

ئەی خاکەکەم . . خاکی پەری

بۆ لەمەودووا . گەر پێشانگەی

تابلۆکانی خۆم کردەوە . .

خۆ تێم ئەگەیت

خۆ پێم ناڵێی : . ڕەنگەکانت . . وشەکانت

خنکاوی ناو تەم و مژن

نازانین . . چاویان تیا دەرکەین

ئەی شارەکەم . . شاری پەری

من تێت ئەگەم . . تۆش تێم بگە

دوای ئەم کۆچەو . . ئەو زریانە

بێ مەکەنە . . ئەگەر تابلۆیەکم وابێت :

« لەدەرەوە . . بێ چوارچێوە

لایەکی کەوتۆتە خوارێ

بزماریکی تیلاٚ شێوەش بەسەر دلْیا داکوتراوە
لەناوەوە : ڕەش . . ڕەش . . ڕەش
سەری سەگێك وا بە لەشی بزنێکەوە
سەری بزنیٚ وا بەلەشی ئەسپێکەوە . .
لەبی دەستێکی بیٚ پەنجە . .
کێویلك لەسەری نووستووە
لە گۆشەی دەستە ڕاستیشدا
مشکێك بەلاٚم مشکی ڕاستی ی
بە قرتەقرت
ڕەنگی تابلۆو . . تابلۆ ئەخوات،
ئەی پەری خان . . تۆ چەپکە قژی ، دەسکەنەی هەڵکێشراوم بدەریٚ .
تا لە گڕلْدانی گریانا هەڵیبگرم ، بمخەرە ناو دۆزەختەوە .
تا خەلاٚتی سووتاندنم ، بکەم بە بەرۆکی مەرگا .
ئیستا بیٚ بینایی ئەرۆم . پەل کوتانم لێدانی سەوڵە لە گۆمی
هەڵمژراودا . .
ئەی پەری خان
باران نەنووستو نەنووستم
بەلاٚم چیکەم پێت نەگەیشتم . .

ئەی پەری‌خان

پەلە . پەلە پەخەی

بەخشە گەورە گەورەکانی دنیام گرت‌و .

هاوارم کرد :

پەری‌خانی هەموو دنیا بە فەرهادی خۆیان گەیین

ئەی پەری‌خانی من بۆچی پی‌ی نەگەیی ؟ !

قیژاندم بەسەر هەموو جیهاندا . .

لە پێتیکی قیژەمەوە

دەست‌و پەنجەی وردیلەکان . .

کەوتنە خواری‌و . .

راست‌بوونەوەو چوون بە چاوی

ئەو پەیکەرەی

لەبەر دەروازەی «نیویورك»دا

شان‌و ملی سوڵتانەکان ئەشێلێت‌و .

بەم دەست گڕی هەڵگرتووەو . .

بەو دەستی‌تر . .

خۆڵی ئێسکی دڵدارەکانی سەربەستی‌ی

پێدا ئەکات . .

هاوارم‌کردو .. له شه‌وی هاوارمه‌وه ..

ریز .. ریز ..

میخی هه‌موو چادره‌کان هاتنه‌ده‌ری‌و ..

خۆیان به سنگی شانۆی گشت

والی‌یه‌کانی ئه‌م گێتی‌یه‌دا داکوتی

به‌لام په‌ری ئه‌مه سه‌ده‌ی بی‌ده‌نگت بوونه

له سه‌ربڕینی .. بالنده‌ی بی‌هێلانه

باران

ئه‌نووست‌و .. ئه‌نووستم

به‌لام چبکه‌م .. ئه‌ی په‌ری‌خان

پێت ئه‌گه‌یشتم ...

گه‌رامه‌وه ...

هاتمه‌وه سه‌ر مالی چۆلی ژانه‌کانم

وه‌کوو کراس من گینگلیان له‌به‌رئه‌که‌م

له‌گه‌ل ئێشدا وه‌کوو ئاشقه‌و ماشقه

تێك ئالاوین ...

له‌گه‌ل خه‌م‌و ته‌نیاییدا .. به که‌ناری خوێنشیتا

پیاسه ئه‌که‌ین

لێك تێر نابین

ئەو گۆرانی ی – کۆچی یارم کۆچی سوورە –م بۆ ئەلێت و .
منیش دوا هۆنراوەی پایزی ناو . .
چاوانی هەڵوەریوی تۆ
بۆ . ئەخوێنمەوە :
گەڵای تەماشات بۆ وەری و کەوتە ناو مشتی هەناسەی
تەزیومەوە . سینەم چاڵە خەزانی بوو . لێوان لێو بوو .
لەو ئاخانەی وەکوو بێچووە چۆلەکەی بەر دەنکە تەرزە
خزابوونە پاڵ یەکتری و . هەڵ لەرزینیان ، وەکوو دەسماڵی پوولەکەی
کلووی بەفر . ئەدا بە شانی درەختە ڕووتەکاندا . .
بەری ناوت وشەیەك بوو . . بەڵام زمان تیا ون ئەبوو
جارێکی تر لەکوێت بێنمەوەو . دەم بنێم بە ڕووناکی ی گەردنتەوە .
لەکوێت بێنمەوە تا واشەی شەوی ڕەشم . لە بەریا
سەر بڕێت و . ناوچەوانی داگیراوم دیسانەوە هەڵکەبێتەوە . .
بەری ناوت یەك وشە بوو
بەڵام هەرچی فەرهەنگی شاخ و پێ دەشتە
لە نیگاتا ئەخشەی ڕێنومایی و هیوای
بینایی یان ئەدۆزیوە . .

گەلای سەرنجت بۆ وەری‌و کەوتە ناو هەناسەمەوە ؟ !
من هەناسەم ئێستە سووتووی پەراسووی خۆم
بە با ئەکات . ئەی لەیلاکەم . ئێستە ناخم
بەرە سێڵەکەی وشەیەکە بی هێلانە
نزم ئەفڕێ . بەر سنگی خۆی
بە ڕوومەتی گوڵاڵەکان سوور ئەکات‌و .
لە ئاوێنەی نامۆییدا خۆی ئەبینی
لەناو باوەشی گریاندا . .
گوێ بۆ دەنگی خۆی ڕائەگرێ
گەلای سەرنجت بۆ وەری‌و کەوتە ناو مشتی هەناسەی
تەزیومەوە . تۆ گۆرانی‌ی ڕەنگاورەنگی خەوی کەژ بووی ،
پرچت ڕێژنەی بارانێ بوو
بە شان‌و ملی شەبەقا شۆڕئەبۆوەو
لەسەر کەمەری بنارە چاوسەوزەکان
ئۆقرەی ئەگرت
ئەی پەری گیان . .
جارێکی تر . لەکوێت بێنمەوە بۆ ئەوەی
عەرزێنی لە لەشی خۆت . هەروەکو گوڵ ئەستێرەیەك

بدەی لە بەفرو تریفەی مەمکەکانت
لەکوێت بێنمەوە بۆ ئەوەی :
ساتێکیش بێ .. سەرخەو لە دەنگتا بشکێنم
ساتێکیش بێ .. لەناو ماچتا
من بە باڵی گڕنی بەربووی قەفەسی لێو
خۆڵەمێشی ئێسکی ئێستەم داگیرسێنم ..
گەڵای سەرنجت بۆ وەری و ،
کەوتە ناو مشتی هەناسەی تەزیوەمەوە ؟!
لە لاپەڕەی بیرەوەری دەفتەرەکانی پایزدا ..
جێگە دێڕێ نابینیوە ..
تا هەڵوەرینی نوێ تۆی تیا بنووسیت
گەڵای تەماشات بۆ وەری و .
کەوتە ناو چاڵە خەزانی سینەمەوە ؟!
باران
ئەنووست و .. ئەنووسێ
ئەو ئەباری و .. من ئەبارم
بەئاگام و .. ئەو ئەباری و .
من سەرنێلی کۆچ کردم

بەرەو گەرمێن

ئەی پەری‌خان هەمووی کۆچە
چی ئەبینم هەمووی کۆچەو .
لە غەریبیمدا بارئەخەن
لە نامۆیی چاوما ئەژێن
خەوەکانم ئەی پەری‌خان . . خەونەکانم .
لە خەویشما هەموو شەوێ :
« بە هەردوو دەست خێرا . . خێرا . .
هەر سەری تاڵەمووی ڕەشەو ئەیانگرم
بەناو دەمما لە قورگمەوە کێشیان ئەکەم
کێشیان ئەکەم . بەڵام ئەوسەریان دیار نی‌یە
نایان گەمێ
ئەیپچڕێنو . . دیسانەوە دەست‌پێ‌ئەکەم
تەواو نابێ . ئەیپچڕێنو دەریان‌دێنم
ئەیپچڕێنو . . کێشیان ئەکەم . .
ئەوسەری تاڵەموو ونە . . نایانگەمێ
ئەی پەری‌خان لە ئیستەمدا . .
ساتێ نی‌یە . . چرکەیەك . . یان دەقیقەیەك

هەزاران ساڵ تیایا ئەژیم
لەئیستەدا . . گۆشەیەکی سەرم نی یە
چەند قاڕەیەك لە خولیادا
پەنابەری سۆزی ئەبێ و .
تیایدا ئەگریم . .
ئەی پەری خان من نامۆیم
زەمانی بێ کۆتایی یە . .
باران ئەنووست و . .
ئەنووستم . .
باران باری و منیش باریم
باریم و کۆچی لێ خوڕین بەرەو گەرمێن
سواری دەمی شمشێرێکی تیژی کردووم
من مردووم و من ئەمردووم . .
ئەوا هاتووم . .
کلووی بەفری دەم و چاوم
لەسەر پشکۆ بیارێنم
کۆچی یارمان کۆچی ڕێی سووری ڕووبارە
هاوینەو خێڵ

بەرەوخوارە . .

ئەی پەری گیان

لە ئیستەدا . . من بەتەنیا شەوم هەیە

کە ئەچمە لای . کە دێتە لام

شەوم هەیە

شەو کۆچی هۆزی خامۆشی ی

لەناو دڵە تەنیاکاندا . . بەری ئەکات

لەسەر قەدی درەختەکان

تاریکی ی . . ئەنووسێنەوە . .

داڵدەی ئەو مەڵانە ئەدات

کە خوێندیان لە قورگ کردوونەتەوە . .

ئەی پەری‌خان شەوم هەیە

کە ئەو دادێ

دار خورماکان . . یەکە . . یەکە

بە ئەسپایی . .

ئەپەڕنەوە . . ئەوبەر کەنار

ئەپەڕنەوەو . . لەو سەرەوە . .

«فورات» دێنن بۆ دیدەنیم

بۆ زوورەکەم
که «فورات» دێت
شیعرەکانم ئەبنە (مەشحوف) و[12] گۆرانی ی
« ڕێل و حەمەد»م[13] بۆئەڵێن
که فورات دێت .. وەکوو «هەڵۆ»
سەرئەکاتە سەر سەری غەریبی ی من و ،
ئەگری و ئەگری و .
هەواڵی «سیروان» ئەپرسێ ..
ئەی پەری خان
که فورات دێت
من چاو ئەنێم بە دووربینی برینێوە
سەرچاوەی ئێشی ئەبینم
دێتە پێشێ ، زۆر نزیکە
وا ئەبینم : سەرچاوەی ئێش
لەناو شاخدا مێژووی دوورم
هەڵئەهێنجێ و .. ئەیکاتە ناو ئێستامەوە
که چاو ئەنێم بە دووربینی برینێوە ..
لە دەروونیا

لاشەی ڕووباری خنکاوی تۆ ئەبینم
لەناو بنیا . .
بنی فورات تابووتی قوڕەو هەزاران
گوڵی کوژراوی تیا نووستوون
بنی فورات . . هەزار سەوڵی
دەست و بازووی . . بەجێماوی
دڵدارانی ئاوی تیایە
ئەی پەری خان
هەموو شەوێ کە فورات دێتە دیدەنیم
حیکایەتی ماسی چاوی
بەزۆر لە ئاو دەرهێنراوی
تۆی بۆ ئەکەم
گوێم بۆ ئەگرێ
کە من ئەگریم . . ئەویش ئەگری و ،
ئەگری و ئەگری و . .
هەتا وەنەوز لە شەپۆلی پێڵوەکانیا
ئەیباتەوە . .
هەتا لەناو گیانما ئەنوێ

ئەی پەری‌خان

وا فورات نووست

وا باران نووست

تەنانەت وا زۆورەکەم نووست

بێ‌خەفم نووست

بەڵام پەری

ئەی «پەری‌خان»ی وڵاتی ،

خۆڵەمێش و گوڵەباخم

من نەنووستم

من نەنووستم

من نەنووستم .

حوزەیرانی ١٩٧٥

پەراوێزەکان

(١) کوڕان : جیلەی ئەسپ .

(٢) هەوێرکردن : لێک جیاکردنەوەی دایک و بێچوو .

(٣) زەنوێر : کوێستان .

(٤) ڕەیەز : دانە بەردی بەسەر یەکەوەی شاخ .

(٥) تیسکە : حەکوولکردن .

(٦) هەڵەموت : پلەی بەرز سەختی شاخ .

(٧) زنە : کانی زۆر بچووک .

(٨) زۆربای سەما : ئیشارەتە بۆ ڕۆمانە بەناوبانگەکەی کازانتزاکی یۆنانی .

(٩) گلگامش و ئەنکیدۆ : داستانە مەزنەکەی وڵاتی سۆمەر . ئەنکیدۆ : هاوڕێی خۆشەویستی گلگامش .

(١٠) پیرەکەو زەریا : ئیشارەتە بۆ ڕۆمانە بەناوبانگەکەی ئەرنست همنگوای .

(١١) بوراق : ئەسپی ئەفسانەیی یە .

(١٢) مەشحوف : جۆرە بەلەمێکی تایبەتی یە کە لە ناوچەی زۆنگاوەکانی خوارووی عێراقدا بەکاردەهێنرێ .

(١٣) ڕیل و حەمەد : ئیشارەتە بۆ گۆرانی (ڕیل و حەمەد)ی میللی لە خوارووی عێراقدا .

٢. برایموك و گوزاف بەفرومندالیم

عیشق ئاگرێکە ، بەربوە هەرکەس دەبێ بەکەس
گەر ڕۆژە ڕەش وەکوو شەوە بێ ، بوو بە شەوچراغ

(مەحوی)

بۆ هاوڕێی شاعیر
کاك «ئەنوەر قادر محمد»

تەوێڵی شاخ لاپەڕەی بەردینی سەرتە .. ڕووم لەوێیە
ئەو گەوانەی (١) کە بازێرەو (٢) ڕنۆ بەفر . تۆخی شیعرو
کرێوەی ئەم زەمانەیان لێ نووسیوە . ئەیخوێنمەوە
ئەیخوێنمەوەو . بەڵام سەرنج لەسەر شەختەی هەڵئەخلیسکێ
دوودڵ مەبە . چاوم هێشتا لە بنارتا پێ ڕەوکەیە .
خۆی بە لقی دارگوێزەکانی دامێنت ئەگرێتەوە ...
سەرم ناخەی ؟ ! هەتاکوو وردتر بمەوە لەو تەوێڵە
سەرسامتر ئەبێ گلێنەو وەك بینی ئاو هەڵئەلەرزێ
ڕووم لە تۆیە .. بەفر ئەنوێ ؟ ! ئەمەوێ بچمە ناو نیگای
ئەو هەورەوە هەموو ڕۆژێ خۆی لە کاکۆڵو پەرچەمی
خاتوو بەری ئەئاڵێنێو بۆ برایمۆك (٣) ئەتوێتەوە ...
بچمە ناوی بەگوڵی – شۆڕانی (٤) – ئەگەم . بەرەی دڵی
ماچ ئەکەمو ماچت ئەکەم . کوانێ دەستت سەرم ناخەی ؟ !
من ئەزانم تۆ برووسکەی کێویت دەستەمۆو ماڵی کرد .
تەم ناتگرێ : ڕامەمێنە . ئەی تۆ لە تۆفان نەبوویتو .
چەمە گوولەی مەرگەوەرت پێخنەدا بۆ دەنگی خانی

ڕووم لە تۆیە . . ڕووم پرسیارە . خۆشەویستیت وەرامێکی
باڵ ئەخشینە کە ئەسوتێت ئینجا ئەفڕیٚ و ئارام ئەگرێ
رامەمێنە . . ڕوخسارم دەمامك نی‌یە فەرهادێکی
درۆزنە خۆی لە شەوی لۆچەکانیا حەشار دابێ
مانگێکە ئاڵ لە دەواری کۆچ‌کردنی خەما هەڵدێ
مانگێکە سەوز لەناو زەردەی دەم‌وچاوی ئاوتا ئەنوێ
ئەو گەوانەی کە بارێزەو ڕنۆ بەفر لی‌ی نووسیون
ئەیخوێنمەوە . بەلاّم سەرنج لەسەر شەختەی هەڵئەخلیسکێ
سەرم ناخەی ؟ ! هەتاکوو وردتر بمەوە لەو تەوێڵە
سەرسام‌تر ئەبێ گلێنەو وەك بینی ئاو هەڵئەلەرزێ

●

رامەمێنە
دەمە تەشویٚ و نووکە پاچی
هەزار – فەرهادی دەمامك –
شکان . . بەڕێین
بەلاّم تەلّزمێ لە حەرفی ناوچەوانی
تۆ نەبۆوە . .
تەوێڵ بشکێت

سەر ئەنەوێت

تەماشاکەن : خۆشەویستی ی

من و پەری چەند زەریایەکی بەرینە

هەموو دنیا جۆگەی ژانی لێ هەڵئەگرێ و .

هێشتا پڕە . .

تەماشاکەن . . ئەوینێکی چەند بەرینە

●

کوانی دەستت سەرم ناخەی ؟ !

مانگی ئاڵی دڵداریم و مانگی سەوزی

هەژارەکان ، ئەیانەوێ لەناو بەفرا

ئاهەنگێ بۆ :

«پەری‌خان»ی تازە بووك و

«براچۆلك»ی تازە زاوای تۆ بگێڕن

دەست لە گەردن لووتکە بکەن

ئای لەو وەرزەی

خەم لەدەستی دۆی درەختا

هەڵئەپەڕێ و ڕیشی سپی خانی و . . بەفر

بەیەکەوە ئەستێرەی سەوزو سوور ئەگرن .

●

پەری‌خان . . حەیرانی ئەوت

ڕووی لە تۆ بوو :

تیٚ‌ی چریکان

شەویٚك عەشقیٚکی ئاوارەت

بە بیابانی دڵیٚکدا تیٚپەڕ ئەبوو

عەشق سەرخەویٚکی شکان

کە ڕۆژ بۆوە ، لەو جیٚ‌یەدا

خەون بووبوو ، بە کانیاو

مەل درەختی خۆی دۆزیٚوە . .

درەختیش بوو بە نیشانەی

ئەو عەشقانەی خۆیان لە ڕیٚ‌ی

چاوی بەفری تۆدا سووتان .

●

برابۆك . .

دەستی نایە . . بن‌گوی‌ی لاوك

تیٚ‌ی‌چریکان :

بەفر نانویٚ

بنووستایە

کوێرەکانی ی

ئەژیایەوە ؟ !

بنووستایە

کوێستان ئەبوو

بە هەواری قاسپەی سووری ؟ !

بنوستایە . .

ڕووبارەکان نەئەخنکان ؟ !

●

برایمۆك . . چاوی لێ بوو . .

بەفر ئەباری و لەبەر گڕێکی دزراودا

دزێك ماری دەروونی خۆی دەرهێنابوو

هەتا گەرمی بکاتەوە . .

ڕێز . . ڕێز . . کلوو هاتنە خوارێ

ئەگەیشتن . . نەئەگەیشتن

ئەتوانەوە . . .

هەزاران کلوو بوون بە ئاو

تا ئاگریان کوژانەوە !

●

ئەوێڵی شاخ لاپەڕەی بەردینی سەرتە ڕووم لەوێیە
ئەو سروودە سپیانەی ئەو لەناو دەنگما ئەیپارێنێ
کە خۆرەتاوی شیعرێکم لێیان ئەدا . ئەبنە هەڵمی
توانەوەی خۆشەویستیم و بە خەرەندی قووڵی ناخما
هاژە ئەکەن . چاو بگێڕن . لە کەفچەرینی شەتاوی

ئەرخەوانیی ناو – زەڵم – دا . هیرۆی عەشقم ئەبیننەوە
چاوبگێڕن . لە سامناکیی دارستانە توورەکاندا . .
ڕەگی قووڵی ئێشی خانیو حاجی کۆیەم ئەدۆزنەوە
زەنگی کاروانی سەربەفرە . ڕێ ئەکاتو گوێ ڕاگرن
دەربەندەکان هاوار ئەکەن «ئەمە ڕێچکەی گوڵئەستێرەی
شیعرەکان تێپەڕئەبن . کوڕی شەختەن . کچی بارانو ڕەهێڵەن
زرنگەی ئەم لە دەربەنداو . خرمەی ئەویش لەژێر قاچی
خێڵی گردا . پۆلەکەوی لاپاڵەکان هەڵئەفڕێن
کە هەڵفڕین . قاسپەش ئەفڕێو . هۆزی دڵدار
بەیەکەوە سەر بۆ سامڵی ئەوێڵی تۆ هەڵئەبڕن

●

بەفرانبارە . میر دەڵێ : «بەو مانگی کانونێ
بەو چلەوی زستانێ . دەبێ بڕۆی . دەرت بکەم
لە وڵاتێ . برایم دەڵێ : لە خۆم بێ ئیختیارێ
لێم بگەڕێ . . هەتا نەورۆزیو بەهارێ
ئەتۆ گوێلێك بووی . . گوێل . . لەوانەی نەفرینە
خاتوو پەری خان دەڵێ : برایم لەکنم زستانێ سەختە
مردن بۆ تۆیە . . خەم بۆ منی ماڵوێرانی»[٥] .

بەفرانبارەو لەم مانگەدا . .
چیا ئاشنای ئەو ئەوینە سەوزانەیە
مل بە تۆفانەوە ئەنێن
لەم مانگەدا شاخ ئەیەوێ
کوڕەکانی خۆی بناسێ
ڕەشایی هەرچی ڕەوەزو ملەو کاوانێکی هەیە
لە سەهۆڵو زوقم ئەگرێ
کە کرێوەی نارده دەرێ
بانگیان ئەکات
نیشانەیان بۆ دائەکات
کێ پێشتر هەڵیگرێتو بیبات پیدا

لە کێلەکەی «براێمۆك»
پەری‌خانی کچی بەفر.. ئەو ئەبخوازی‌و،
لە نەورۆزدا.. بووك ئەباتە
هۆبەی دەمی گوڵانەوە!

●

براێمۆك زیندوو بۆوەو.. ئەمجارەیان بوو بە شاعیر
شەو زەریایەکی سپی‌یەو.. ئێجگار مەنگە
لەودیوەوە.. بەفر ئەبارێ، لەمدیوەوە
توێژاڵێ تەم بۆتە تانە، لەسەر چاوی پەنجەرەکە
لەودیوەوە، گڕی دووری – هەیبەت سوڵتان –
وەکوو چاوی پشیلەکەی ئەمدیوی ناو تاریکایی،
بێ هەیوان، بریسکەی دێت، لەودیوەوە
درەختەکان کۆماوەی ژێر لەشی بەفرن
لەمدیوەوە، – حاجی قادر – گڕی چاوی خۆشتر کردوو،
هەستایە پیان، ئازارێکەو پیاسە ئەکات، بە لەپی دەست
تانەی سڕی، ئەودیو هاتە ئەمدیوەوە، لەگەڵ بەفرا،
چاو لە چاوی خۆشەویستی‌ی پەری‌خان گیان ئاترووکێن
بێ‌دەنگی‌یەك بوو بە شیعر

بەفر وتی :

– تۆ ناتویت‌و منیش ناتووم
من دڵدارێکم دوژمن‌دار
چاوێ لێك نێم
تەوێڵێ بەرزم دائەنێم
ئەی تۆ بۆچی ؟!

حاجی وتی :

– من ئێشکچی یارەکەتم . لەورۆژەوە . ئەو پێی‌وتم
بەفر دڵی‌داوە بە من . لەوکاتەوە شیعرم چرای
داگیرساوی سەر تەوێڵتەو . هەتا ئەمرم .
خۆشەویستیت لە کاروانی
ئەم دەروونە کۆچەرەدا
پێشەنگێکەو لەدوایەوە .. مەنزڵ .. مەنزڵ
رێی سووتانی لەگەڵ ئەبڕم .

شەو گۆمێکی سپی‌و مەنگە . حاجیش باڵایەکی سوورە
لەناو ئەودا دێت‌و ئەچێ . زامی دڵی ئەترووکێنێ .
ئازارێکەو بە چوار مەشقی دانیشتووە . قەڵەمێکەو .
لە گیرفانی کۆیە .. دایە . پرتەی چراو لێدانی دڵی وشەکان

لەپەلە وەختا لەسەر ڕانی کەوتبە سەما

«ئەگەر منم لە فیراقیان کزەم لە جەرگەوە دێ

ئەگەر دڵە وەکوو جەرگم دەڵێی ئەوا سووتا»[٦]

هەناسەی بەیتێکی تازە بوو بە هاڵاو

ڕۆیی و خۆی نووسان بە چاوی پەنجەرەوە . .

توێژاڵی ئەم هەردووددیوی لە یەکتری دابڕیوە . .

لەودیو بەفر هەر ئەباری و ئەنیشتە سەر زەمینی

بەخشندە دەست . لەمدیو قەڵەم بەژن و باڵای

خەمەکانی کورد ئەپێوێ . بەناویا شۆڕ ئەبێتەوە .

لەودیو ترووسکە دوورەکەی هەییەت سوڵتان

کز بوو

کز تر

کوژایەوە . .

بەفر نەنووست . . لەمدیویش چاو . چاوی حاجی برایمۆک

ئەویش نەنووست

بەفر لەودیو . . وشە لەمدیو

بەیەکەوە ئەبارین و . گشت ئەندامی

لەشی سروودی ئەم خاکە شیرینەیان

سپی ئەکرد !

●

ئەوا ئیستەش شەختە ڕێیە
دەریاچە بەستی و ڕێوی‌یەك[٧]
پێش کاروان کەوت
لەناو ئاوێنەی سەهۆڵدا
سەری ئەسپە کەحیلەکان گەورەترن
بالآی دلدار .. بلندترن ..
سەلکەرێشەو .. ڕەخت و .. قەڵبۆز
لەناو ئەودا .. زۆر جوانترن
تەقەی سمو .. پرمەو .. کورژن
هۆبەهۆو .. هاواری خێڵی براخۆك
دارستانی ئەو دەنگانەن .. تیك ڕژاون
بەفر ئەباری .. کلوو بەپوولەی وەریوی
سەر ڕدێن و عێیل با بری کوڕگەلێ
ئارمایی میر کەوتۆتە دووی جی‌یی و جی‌ سم
ڕیوی بە سەر سلیکی کرد ..
ڕێوی کلکی ترسی بزواند ..

لێرانەدا . . سنگی سەهۆڵ قڵیشاوە . .
گەڕایەوە . .
کاروان ڕۆیشت
تارمایی هات . . شریخەیەك . . دووان و سیان و . .
بوومەلەرزەی قرمەژن و . . هەرەسی دوور
تا ئاسمانیش هەوری لۆکەی
خستە ناو کونە گوێیەوە . .
برایمۆك . . نەگەیشتەجێ
ماچ و مووچی . . گوڵ و بەفرە
گوڵ و بەفر . . تابلۆیەکیان لەناو سەری
مندا نەخشان
ڕەشەبا هات . . بردی و لەسەر
تەوێڵی شاخ شەکانێوە . .
بەفر تارای گرتۆتەوە
بەفر ناوی پەری خانە
لەناو ئاوێنەی سەهۆڵدا . .
ڕەنگی سپی و . . ئەرخەوانی ی
هەڵئەلەرزن . هەڵلەرزینیان

سەمای سروودی ناو گەرووی کێوەکانە
بەفر ئەبارێ
برایمۆك . . باڵکەوتوەو . .
ڕووی لە دوندە
برایمۆك . . خەو ئەبینی و . .
نەشنووستووە .

ئەمجارەیان برایمۆك ئەبێ بە من :
منداڵ بووم و بەیانی یەك چاوی سەرسامم هەڵ گڵۆفت
ئەوا ڕیز . . ڕیز . . هێمن . . هێمن . .
ئاسمان شتێکی زۆر سپی ڕژئەکاتە حەوشەکەمان . .
هاوارم کرد : «دایە . . وەرە شەکر باری ی» .
«ئەوە بەفرە . . کورم . . بەفرە» . .
– دایە بەفر ؟ ! ئەم میوانە تازەیە من یەکەم جارە کە ئەیبینم ،
«دایە جوانە» . .
ئەچوومە بەر پەنجەرەکە ، کلووم ئەژمارد . .
یەك . . دوو . . سێ . . دە . . پانزە . . نەئەژمێران ،
خەیاڵە بچکۆلانەکەم باڵی ئەگرت :

« بەفر فرمێسکی فریشتەی هەورەکانە . وەکوو دایکم
ئەویش ئەگری . فرمێسکی بەری و فریشتە تەواو نابن .
بەفر لەو لۆکەیەش ئەچێت
کە هەللاجەکەی ئەو ڕۆژە . .
بۆ ئێمەی شی ئەکردەوە . .
خوا هەللاجێکی گەورەیە »
خەیالە بچکۆلانەکەم گەورە ئەبوو :
« دنیا پالتۆیەکی سپی زۆر ئەستووری لەبەردایە
شەو سپی‌یە . بەفر قژی منداڵانیش وەك باپیرە
سپی ئەکات . گەڕەکەکەمان سپی‌یە . هەمووشی
هەر سپی‌یە . .
بەڵام کراسەکەی دایکم
ئاخ . . بەتەنیا هەر ئەو ڕەشە ! »
لە گێژی ڕێشکەو پێشکەدا . . چاوەکانم
وەك بەربینی چۆلەکەی بن گوێسوانەکان
ماندوو ئەبوون
بەفر خەوی لێ ئەخستم .

شەوێکی تۆ . .

هۆ دایە خان . . بەفر چیرۆکێکی سپی ئاودامانە

بیکەرە بەر ئەم شەوانە . .

دایە خان گیان . . گوێت لێ نی یە

وا ئەسپەکەی «براێۆك»

لەبەر ماڵی «پەری خان»دا . . ئەحیلێنێ . .

خرمە خرمی تەرزەی چاوی . . خاتوو پەری

لاواندنەوەی گوێ بانیژەو سەر سەربانە ؟ !

هۆ دایە خان . . داپیرە گیان

کەڵە پشکۆی ناو ئاگردان

چاوی سووریان تێبڕیوین

میرزە ڕەشکە . . لەگەڵ ڕێی نەهاتا . . خۆشە

دەست پێ ناکەی . . هەبوو . . نەبوو . .

دەست پێ ناکەی . . ؟ !

تەماشاکە . . بەفر هاتۆتە ژوورەوە . .

گوێ ڕاگرێت . . بۆ بەیتی خۆیی و هەڵەکۆك

تەماشاکە . . وردیلەکان

گوێ قووت . . گوێ قووت

چۆن بۆت هاتوونەتە سەر چۆك
دایە خان گیان . . دامەچلەکێ
ئەوە بەڕوون و ئەتەقن
هۆ دایە خان . . داپیرە گیان
بەفرو بەڕوو کەڵە پشکۆ
ئەبن . . چیرۆکەکەت
زۆر زوو ئەمرێ ! .

●

ئەمجارەیان براغۆك شاعیرێکی دوور وڵاتە
ژامەکان ئەنووسێتەوە . ڕووی لە تۆیە :
سلەیمانی کچی بەفرە . دەزگیرانی وشەی سەوزە
ئەی هۆنراوە کەڵەگەتە چاو ڕەشەکەم
ڕووم تێ ئەکەی .
ڕازەکانم لەناو چاوتا دائەگیرسێن
ڕوو وەرگێڕی . . تاریك ئەبم
بەفرانبارەو . . لەم دەمەدا . . خۆشەویستیم
سەهۆڵە ڕێی شوانی خەمتە . .
بەفرانبارەو کۆڵوانەکەت . .

ئەرخەوانێکی مل بەکوێن
لەناو دڵا گرتوێتی یەوە . .
ئەوا هاتن
پۆلە کەوباری ئەزمرت
بۆ دیدەنی شیعرێکی من . . ئەوا هاتن
ئەوا منیش سنەوبەرێکم خستەڕێ ،
بۆ پێشوازی ی . . وا گەیشتن
ئەوا هاتنە ژووری ژوورەوەی
ناو سنگە شەقارەکەم .

●

ئەی پەری خان
عەشقت بەفرەو . . دڵم کوێستان
لە هەرکوێ بم . . لە هەرکوێ بی
نە تۆ ئەچیتەوەو ، نە دڵ
لە کلووت جیا ئەبێتەوە !

١٩٧٩ - ١٩٧٦

پەراوێزەکان

(١) گەوە : بەرزی‌و نزمی‌و لاپاڵ‌و ڕەوەزی شاخەکان .

(٢) بارێژە : باران بارین بە باوە .

(٣) برایموك : بەیتێکی میللی کۆنی کوردەواری‌و داستانێکی دڵداری‌ی پڕ لە کارەساتە ، برایموکی هەژارو ڕووتەڵە حەز لە پەری‌خانی کچی میر دەکاو عاشق یەکدی ئەبن . کە میر بەم دڵداری‌یە دەزانێ لە شەوێکی توفەو کڕێوەدا برایموك دەرئەکاو ناهێڵێ ئەو شەوە ڕۆژ بکاتەوە . من لەم بەیتەدا بەتەنیا کارەساتی دەرکردنەکەی برایموکەم گرتووەو کردوومەتە هەوێنی قەسیدەکە ، بۆ ئەوەی خوێنەر بە چاکی ئەم بەیتە بەسەر بکاتەوە ، با بڕوانێتە تحفەی مظفریە بەرگی یەکەم ل ٣٦٩ – ٣٨٩ لە چاپکراوەکانی کۆڕی زانیاری کورد ، گرداوی ئوسکارمان ، پێشەکی‌و ساغکردنەوەو هێنانەوە سەر ڕێنووسی کوردەی هێمن موکریانی – بەغدا ١٩٧٥ .

(٤) گوڵی شۆرانێ : لە کۆتایی بەیتی لاس‌و خەزاڵ‌دا ، خەزاڵ داوای ئەو گوڵە لە لاس دەکات ، ئەو گوڵەش بە تەنیا هەر لە خومان چنگ دەکەوێت ، ئاگری عەشق سەر بە لاس هەڵدەگرێ‌و لەڕواو بە هەر دەوردی سەری‌و ئەشکەفتەیەك ئەچێت ئەو گوڵەی چنگ دەکەوێ ، بەڵام بەرلەوەی بگاتەوە لای خەزاڵ ، لە ڕێگە ئەکەوێتە داوی پیلانێکەوەو ئەیگرن‌و زامدار ئەبێ‌و ئەمرێ . بڕوانە هەمان سەرچاوەی پێشوو ل ٣٣٤ – ٣٦٨ .

(٥) (میر دەڵێ بەو مانگی کانوونێ . . . بەو چلوەی . . .) ئەم گفت و گۆیانە لە دەقی بەیتەکەوە وەرگیراون .
بڕوانە : هەمان سەرچاوەی ڕابوردوو .

(٦) (ئەگەر منم لە فیراقیان کزم . . .) بەیتە شیعرێکی حاجی قادری کۆیی‌یە .

(٧) دەرباچە بەستی‌و ڕێوی‌یەك : ئەم نابلۆیە پەیوەندی بە تاق کردنەوەیەکی کۆنی کوردەواری‌یەوە هەیە ، کاتێ لە زستاندا گۆمەکان ئەیبەستن‌و کاروان ئەیەوێ بەسەریاندا بڕوات ، یەکەم جار ڕێوی‌یەك پێش خۆیان ئەخەن ، لەبەر ئەوەی ڕێوی‌یەکە گوێی سووکترەو زووتر هەست بەوە ئەکات ئەگەر سەهۆڵ بەندانەکە بقڵیشێتەوە ، ئەوسا ئەسڵەمێتەوەو کاروان ئاگادار ئەکات .

نەخشی بەرگەکەو قەڵەمکێشی یەکانی ناوەوە
لەلایەن هونەرمەندی کورد (عەلی مەندەلاوی) یەوە کراون

لە کتێبخانەی نیشتمانی بەغدادا
ژمارە (١٠٠٩)ی ساڵی ١٩٨٠ی دراوەتێ

لە بلاوکراوەکانی کتێبخانەی (الطلبە) یە لە کەرکووك

دانەی بە (٥٠٠) فلسە
لە چاپخانەی (الأدیب) لە بەغدا لەچاپدراوە
١٩٨٠

١٩٨٠/٨/٥/٤٠٠٠/٩

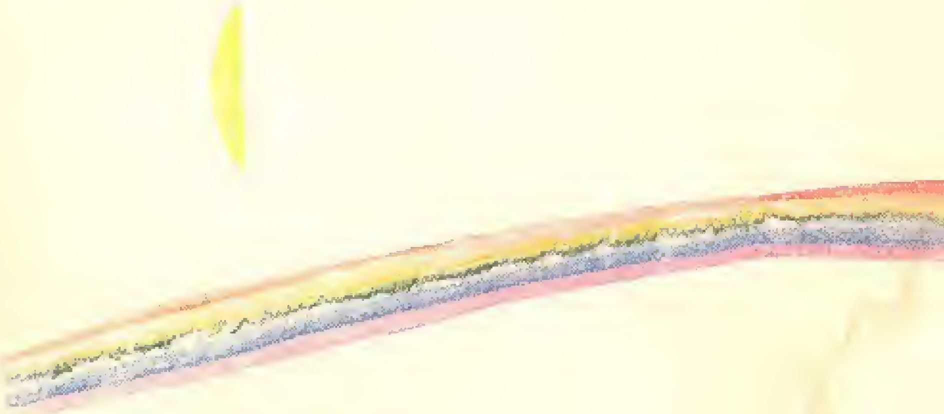

انشودتان جبليتان

شعر

شيركو بيكس

بغداد

١٩٨٠

مطبعة الأديب البغدادية | هاتف 8801217